

PUNKALAITUMEN KUNNAN ESI- JA PERUSOPETUKSEN KOULUKULJETUSPERIAATTEET

1.8.2025 ALKAEN

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan ja kerrataan vuosittain hyvä koulumatkareitti ja liikenteessä kulkeminen.

Perusopetuslain 32 §:ssä ja Punkalaitumen kunnan koulukuljetusperiaatteissa määritellään ehdot, joiden täyttyessä kunta järjestää oppilaille koulukuljetuksen. Kuljetusoppilaiden vanhemmat voivat järjestää ja kustantaa lastensa koulumatkat, mikäli katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä.

1. Koulumatkoja koskeva lainsäädäntö

Perusopetuslaki

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin ensisijaisesti osoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

2. Kuljetuksen myöntämisen yleiset periaatteet ja kilometrirajat

Perusopetuksen 1–3 vuosiluokkien ja esiopetuksen oppilaat, joiden koulumatka on yli kolme kilometriä, ovat oikeutettuja maksuttomaan koulukuljetukseen. Esiopetusoppilaiden kuljetusetu ei koske niitä oppilaita, jotka ovat esiopetuksen lisäksi päivähoidossa siltä osin, kuin on kyse osapäivähoitoon viemisestä ennen esiopetuksen alkamista tai osapäivähoidosta ennen kotiin paluuta. Kunta osoittaa oppivelvollisille lähikoulun. Koulukuljetus järjestetään tähän kouluun (ns. oppilaan lähikoulu).

Koulumatkaan sisältyvä itse kuljettava osuus

Maksuttomaan koulukuljetukseen oikeutetun oppilaan koulumatkaan voi sisältyä kävelyosuus linja-autopysäkille tai koulukuljetusreitinvarteen. Koulukuljetusreitillä oleva pysäkki (nouto- tai jättöpaikka) voi vaihdella, esim. viikonpäivän, koulukuljetuksessa käytettävän ajoneuvon mukaan, esim. ns. koulutaksin pysäkki voi olla eri paikka kuin koulukuljetukseen käytettävän vakiovuoron linja-autopysäkki.

Oppilaan matka kotoa pysäkille tai kyytiin ottopaikalle voi esiopetuksen ja perusopetuksen 1. luokan oppilailla olla enintään 1 km, vuosiluokkien 2-3 oppilailla enintään 2 km ja vuosiluokkien 4-9 oppilailla enintään 3 km.

3. Yhteishuoltajuus

Niissä tapauksissa, joissa lapsen vanhemmat asuvat eri osoitteissa ja lapsi käytännössä asuu yhteishuoltajuuden perusteella molempien vanhempiensa luona vuorotellen, lapsella on kuitenkin väestörekisteriin merkitty yksi vakituinen asuinpaikka. Lapsen lähikoulun osoittaminen perustuu tähän viralliseen osoitteeseen ja koulukuljetus järjestetään edellytysten täytyessä tähän osoitteeseen. Toisen vanhemman luokse kuljetusta ei järjestetä, vaan näistä kuljetuksista vanhempien tulee itse vastata. Maksullista koulukuljetusta on myös mahdollista anoa toisen vanhemman luokse. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 10/2006) mukaan kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta sekä isän että äidin luota.

4. Koulumatkan mittaaminen

Koulumatka mitataan osoitteiden perusteella GoogleMaps-sovelluksella.

5. Koulukuljetuksen järjestämisen periaatteet

Koulukuljetuksissa hyödynnetään eri järjestämistapoja kuten linjaliikennettä sekä kunnan omaa ostoliikennettä linja-autoilla ja takseilla. Kuljetuksia järjestettäessä tulee arvioida ensin olemassa olevan linjaliikenteen käyttömahdollisuudet. Kunnan ostoliikenteellä hoidetaan niiden reittien kuljetus, joilla julkista linjaliikennettä ei ole.

Kunnan järjestämä ostoliikenne hankitaan kilpailuttamalla.

Oppilaan tulee käyttää sitä kouluautoa, joka lähtee koulupäivän päätyttyä.

Seuraavaan lähtevään autoon ei ole luvallista jäädä, kuin kouluun liittyvissä perustelluissa tapauksissa.

6. Kuljetusavustus huoltajalle koulukuljetuksen vaihtoehtona ja itse maksavat oppilaat

Oppilaan huoltajalle voidaan maksaa sopimuksesta koulumatkakustannusten korvausta, jos oppilas täyttää koulukuljetusehdot ja huoltaja kuljettaa oppilasta eikä kunta pysty tarjoamaan lain edellyttämää kuljetusta. Korvaus on puolet kunnallisesta yleisestä kilometritaksasta ja se maksetaan huoltajan pankkitilille jälkikäteen.

Tilausreittien kuljetuksia voivat käyttää myös ns. itse maksavat oppilaat, mikäli autoissa on tilaa varsinaisten kuljetusoppilaiden lisäksi. Itse maksavien oppilaiden vuoksi kuljetusreitti ei saa pidentyä. Anomukset maksullisista kuljetuksista tehdään koulujen rehtoreille. Huoltajat ilmoittavat kulkukerrat koulujen rehtoreille lukukauden päätyttyä laskutusta varten. Kuljetusmaksu/suunta on yksi(1) euro. Hakulomake ja seurantalomake löytyy kunnan nettisivuilta kohdasta Perusopetus/lomakkeet.

7. Koulukuljetusten myöntäminen vaikeuden tai rasittavuuden perusteella

Kunta voi järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvata oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Opetuksen järjestäjä arvioi aina oppilaskohtaisen harkinnanvaraisen koulukuljetuksen.

Koulumatka saattaa olla liian vaikea esimerkiksi oppilaan henkilökohtaiseen kehitystasoon nähden tai liian raskas, jos oppilaalla on esimerkiksi terveydellisiä esteitä kulkea koulumatka omin neuvoin. Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella edellyttää aina asiantuntijalausuntoa.

Lausunnon voi antaa lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija tapauksesta riippuen ja lausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä

kuljetusmuodolla asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnosta on myös ilmevä selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä. Suositus kuljetuksen järjestämisestä ei ole vielä riittävä peruste sen saamiselle, vaan viranhaltija, jonka tehtäviin kuuluu ratkaista asia päättää kuljetuksen tarpeellisuuden ja laajuuden.

Erillisellä päätöksellä oppilaan kuljetus järjestetään noutaen kotipihasta. Oppilas voi tarvita kuljetuksessa myös avustajan tukea. Erilliset päätökset näistä oppilaista tehdään opetuksen järjestäjän arvion perusteella. Päätöksen perusteena on esim. sellainen oppilaan vammaisuus tai erityispiirre, että hän tarvitsee jatkuvaa aikuisen valvontaa ja läsnäoloa tai joka on tosiasiallinen este liikkua yleisellä tiellä.

8. Tapaturman tai sairauden perusteella järjestettävät määräaikaiset kuljetukset

Määräaikaisen kuljetuksen järjestämiseen vaaditaan lääkärin lausunto, josta ilmenee kuljetuksen tarpeellisuus, mille ajanjaksolle kuljetusta suositellaan sekä se, millä kulkumuodolla asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan. Suositus kuljetuksen järjestämisestä ei ole vielä riittävä peruste sen saamiselle, vaan viranhaltija, jonka tehtäviin kuuluu ratkaista asia, päättää kuljetuksen tarpeellisuuden ja laajuuden. Kuljetus pyritään sovittamaan olemassa oleviin reitteihin ja kouluautoihin.

9. Koulumatkan vaarallisuus

Seuraavassa on määritelty tieosuudet, joiden vaarallisuuden perusteella oppilas on oikeutettu maksuttomaan koulukuljetukseen. Mikäli linja-autopysäkille kuljettava matka liittyvän tien haarasta on enintään 100 metriä, oppilas voi kulkea tämän matkan siitä huolimatta, että kyseinen tie on määritelty vaaralliseksi

1. Murronharjuntie

On vaarallinen keskustasta poispäin Murronharjuntie 29 lähtien esikoululaisille ja perusopetuksen luokka-asteen 1-3 oppilaille.

2. Kanteenmaantie

On vaarallinen keskustasta poispäin Kanteenmaantie 158 lähtien esikoululaisille ja perusopetuksen luokka-asteen 1-3 oppilaille.

3. Urjalantie

On vaarallinen keskustasta poispäin Urjalantie 168 lähtien esikoululaisille ja perusopetuksen luokka-asteen 1-3 oppilaille.

4. Vesilahdentie

On vaarallinen keskustasta poispäin Vesilahdentie 164 lähtien Vesilahdentie 600 kohdalle asti esikoululaisille ja perusopetuksen luokka-asteen 1-3 oppilaille.

Edelleen Vesilahdentie on vaarallinen keskustasta poispäin Vesilahdentie 640 lähtien esikoululaisille ja perusopetuksen luokka-asteen 1-3 oppilaille.

5. Vammalantie

On vaarallinen keskustasta poispäin Vammalantie 86 lähtien esikoululaisille ja perusopetuksen luokka-asteen 1-3 oppilaille.

6. Valtatie 2

On vaarallinen esikoululaisille ja perusopetuksen luokka-asteen 1-9 oppilaille.

10. Koulumatkan vaarallisuus petovaara

Petovaaran vuoksi voidaan myöntää saattoavustus tai maksuton koulukuljetus silloinkin, kun se ei oppilaalle muuten kuuluisi.

Eläinten esiintyminen ei itsessään aiheuta sellaista vaaraa, jonka perusteella myönnettäisiin saattoavustus tai maksuton koulukuljetus. Tilapäisen tarpeen voi aiheuttaa petoeläimen ajankohtainen ihmisiin kohdistuva uhka. Tarve ei voi perustua aikaisempien vuosien tapahtumiin ja arviointi perustuu aina tapauskohtaiseen harkintaan.

Petovaaran vuoksi saattoavustus tai erillinen kuljetus voidaan järjestää seuraavilla perusteilla esioppilaille tai peruskoulun 1-4 luokkalaisille oppilaille:

- oppilaan asuinalueella liikkuva susi, karhu tai villisika on vahingoittunut tai sairas ja käyttäytyy uhkaavasti

- alueella liikkuu susia, jotka eivät käyttäydy lajityypillisesti

  - suurpeto tulee toistuvasti lyhyen ajan sisään asuinrakennuksen pihapiiriin ihmisistä piittaamatta

  - suurpeto on kohdistanut hyökkäyksen oppilaan asuinalueella lemmikki- tai kotieläimeen asuinrakennuksen pihapiirissä tai sen välittömässä läheisyydessä

  - suurpetohavaintoja tehdään toistuvasti lyhyen ajan sisään oppilaan koulumatkan varrelta, jolloin oppilaan kävelymatka koulukuljetusreitinvarteen tai kouluun katsotaan vaaralliseksi susivaaran vuoksi

Petovaaran perusteella kuljetuksia järjestetään pääsääntöisesti aamukuljetuksiin marraskuun alusta koulujen talviloman alkuun saakka. Ennen kuljetuksen myöntämistä pyydetään Punkalaitumen riistanhoitoyhdistykseltä tai Suomen riistakeskuksesta lausunto petojen esiintymisestä alueella ja käyttäytymisestä em. tavoin.

Kuljetus myönnetään aina määräaikaisena, enintään kahden kuukauden ajanjaksoksi kerrallaan. Päätöstä tehtäessä käytetään aina kokonaisharkintaa. Kuljetuksia ei myönnetä valaistuille tieosuuksille ja taajama-alueille.

Kuljetukset järjestetään tavallisten koulukuljetusten yhteyteen. Vaihtoehtoisesti huoltajalle voidaan maksaa saattoavustusta, mikäli koulukuljetuksissa ei ole tilaa tai kunta ei kykene järjestämään koulukuljetusta. Maksettava korvaus on puolet kunnallisen yleisen työ- ja virkaehtosopimuksen voimassa olevasta kilometrikorvauksesta.

Lähtökohtaisesti pyritään järjestämään koulukuljetukset yhteistyössä huoltajien kanssa.

Päätöksen kuljetuksen tai saattoavustuksen myöntämisestä tekee koulun rehtori tai koulunjohtaja

11. Ohjeet kuljetusten odotuksen ja koulumatkojen turvallisuuden takaamiseksi

Opettajien lisäksi voidaan kuntaan työsopimussuhteessa olevia koulunkäynninohjaajia käyttää kuljetusta odottavien oppilaiden valvontaan. Rehtori tiedottaa oman koulunsa osalta oppilaita ja vanhempia koululaiskuljetusten pelisäännöistä.

12. Ongelmatilanteet

Onnettomuus

Punkalaitumen kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturmasta aiheutuvat hoitokulut, ei esinevahinkoja. Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta.

Vahinko tai ilkivalta

Myös koulumatkoilla oppilas itse on vastuussa aiheuttamistaan vahingoista. Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja.

13. Koulukuljetushakemukset

Erillistä koulukuljetushakemusta ei tehdä, mikäli oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen Perusopetuslain ja näiden kuljetusperiaatteiden perusteella. Mikäli kuljetusta halutaan oppilaalle kohdassa 7 mainituin perustein, tulee siitä tehdä kirjallinen hakemus. Hakemuksessa kuljetustarve tulee perustella ja hakemukseen tulee liittää asiantuntijalausunto. Hakulomake löytyy kunnan nettisivuilta kohdasta Perusopetus/lomakkeet. Lomake toimitetaan koulun rehtorille.

14. Pelisäännöt

Onnistunut koulukuljetus on monen tekijän summa. Kuljetuksen onnistumiseen vaikuttavat kuljetuksen tilaaja, autoilija/liikennöitsijä sekä matkustaja.

Jotta koulukuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on kaikkien osapuolten oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä.

Koulun / rehtorin / opettajan rooli

Koulussa on keskusteltava siitä, miten koulukuljetusten aikana käyttäytyään, miksi tällaisia sääntöjä on olemassa, ja mitä häiriökäyttäytymisestä koulukuljetuksissa voi seurata. Oppilaille on kerrottava koulussa, että kuljettajan ohjeita on noudatettava jo turvallisuuden takia.

Oppilaan rooli

Oppilaiden kanssa sovitaan kuljetuskauden alussa pelisäännöt, joita lukuvuoden aikana noudatetaan. Kaikki osapuolet sitoutuvat yhteisiin pelisääntöihin.

-oppilaat ovat aikataulun mukaan odottamassa sovitussa turvallisessa paikassa

-autoa odotetaan tien reunassa tai pysäkillä

-autoon ei mennä eikä poistuta liikenteen puolelta

-autoon ei mennä rynnäten vaan rauhallisesti siirrytään omalle paikalleen

-autossa ei saa liikkua paikasta toiseen kuljetuksen aikana

-linja-autossa ja taksissa on pidettävä turvavyöt kiinni

-reppuja ei jätetä turvavyötä käytettäessä selkään, vaan ne pidetään jaloissa, sylissä tai tavaratilassa

-oppilaan eivät riehu ja melua täydessäkään bussissa tai taksissa

-autosta poistutaan rauhallisesti eikä unohdeta reppuja tai vaatteita autoon. Missään tapauksessa oppilas ei saa poistuessaan autosta lähteä ylittämään tietä kouluauton edestä tai takaa, vaan odottaa, että kouluauto on lähtenyt

-pimeään aikaan oppilas käyttää heijastinta

-oppilas ilmoittaa, jos hän voi pahoin esim. kuumuuden, ahtauden, heikon ilmastoinnin tai muuten matkan rasittavuuden takia.

-kouluauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esimerkiksi liikunta-tunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

Huoltajan rooli

Kotona keskustellaan siitä, miten koulukuljetuksen aikana käyttäytyään, miksi tällaisia sääntöjä on olemassa, ja mitä häiriökäyttäytymisestä koulukuljetuksessa voi seurata. Oppilaille on kerrottava myös kotona, että kuljettajan ohjeita on noudatettava jo ihan turvallisuuden takia.

